

FINANCIËN SPORTCLUBS EN BETAALBAARHEID SPORT ONDER DRUK

Contributies zijn de grootste inkomstenbron voor sportverenigingen. Voor een aantal sporttakken stegen de contributies tussen 2022/2023 en 2024/2025 harder dan de inflatie. Welke ontwikkelingen zijn er te zien in de contributies? En wat betekent dat voor de financiën van sportverenigingen en de betaalbaarheid van de sport?

DOOR: NICOLINE HERTOGS EN PETER VAN ELDERT (MULIER INSTITUUT)

CONTRIBUTIES BELANGRIJKSTE INKOMSTENBRON

Uit onderzoek naar de financiële weerbaarheid van sportverenigingen komt naar voren dat verenigingen sterk afhankelijk zijn van de contributie. Buitensportverenigingen – verenigingen die de sport (deels) buiten beoefenen – halen 53 procent van hun inkomsten uit contributies, binnensportverenigingen zelfs 72 procent.

Met de Contributiemonitor volgen we daarom jaarlijks op een eenduidige manier de contributies van Nederlandse sportverenigingen. Waar mogelijk kijken we naar de ‘kale’ contributie. Extra trainingen, afkoop van vrijwilligerswerk en eventuele andere bijkomende kosten nemen we niet mee. Dit doen we voor

een selectie sporttakken. Voor het seizoen 2024/2025 waren dat: atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, schaatsen/skeelers, tafeltennis, toerfietsen, voetbal en wandelen. Voetbal nemen we jaarlijks mee in de Contributiemonitor, andere sporten tweejaarlijks.

DE HOOGTE VAN DE CONTRIBUTIES

Van de onderzochte sporten betaalt een seniorenlid per jaar gemiddeld de hoogste contributie voor golf (1.069 euro; niet in figuur), hockey (349 euro; figuur 1) en handbal (297 euro). De laagste gemiddelde contributies voor senioren zijn voor wandelen (56 euro), skeelers (63 euro) en toerfietsen (65 euro). Voor junioren en pupillen zien we in grote lijnen een vergelijkbaar beeld.

Verenigingen binnen dezelfde sporttak verschillen soms sterk in de hoogte van de contributie. Het grootste verschil in euro's tussen de vereniging met de laagste en de vereniging met de hoogste contributie zien we voor golf (niet in figuur), handbal en hockey (figuur 1). De contributie voor senioren bij een handbalvereniging varieert tussen de 90 en 583 euro. Bij hockeyverenigingen varieert deze tussen de 119 en 583 euro.

De kleinste verschillen zien we bij de jeugdleden van toerfietsen (70 euro verschil), pupillen bij schaatsen (117 euro verschil) en pupillen bij skeelers (126 euro verschil).

Er kunnen meerdere oorzaken zijn voor verschillen in de hoogte van de contributie. Zo

PHOTO: SHUTTERSTOCK

is de contributie vaak hoger in sterker verstedelijkte gebieden. Ook kan het aanbod verschillen: luxere faciliteiten en meer gecertificeerde en betaalde trainers kunnen de prijzen van de contributies opdrijven.

Opvallend is dat enkele sportverenigingen een contributie van nul euro hanteren voor pupillen en/of junioren (figuur 1). Dit zien we bij enkele voetbal- en golfverenigingen.

ONTWIKKELING CONTRIBUTIES

Ten opzichte van 2022/2023 stegen voor alle sporttakken de contributies in 2024/2025 (tabel 1). Voor senioren steeg de contributie procentueel het meest voor atletiek (10,5%) en het minst voor toerfietsen (3,3%). Onder junioren zien we de grootste stijging voor skeeleren (12,8%) en de laagste voor toerfietsen (0,4%). De grootste stijging voor pupillen zien we voor golfverenigingen (13,9%) en de laagste voor voetbal (6,1%).

De reële ontwikkeling, na verrekening van de inflatie, laat voor veel sporttakken en leeftijdscategorieën een stijging zien (tabel 1). Bij toerfietsen, voetbal en wandelen signaleren we voor alle leeftijdscategorieën een reële daling van de contributies. Ook voor senioren bij golfverenigingen zien we een kleine reële daling.

BIJ TOERFIETSEN, VOETBAL EN WANDELEN SIGNALEREN WE VOOR ALLE LEEFTIJDSCATEGORIEËN EEN REËLE DALING VAN DE CONTRIBUTIES. OOK VOOR SENIOREN BIJ GOLFVERENIGINGEN ZIEN WE EEN KLEINE REËLE DALING

Sportverenigingen die een sport faciliteren die in de openbare ruimte wordt beoefend, hebben minder last gehad van stijgende kosten. Dit is een mogelijke verklaring voor de minder grote stijging van de contributies bij toerfiets- en wandelverenigingen.

HUISVESTINGSLASTEN EN DE ROL VAN GEMEENTEN

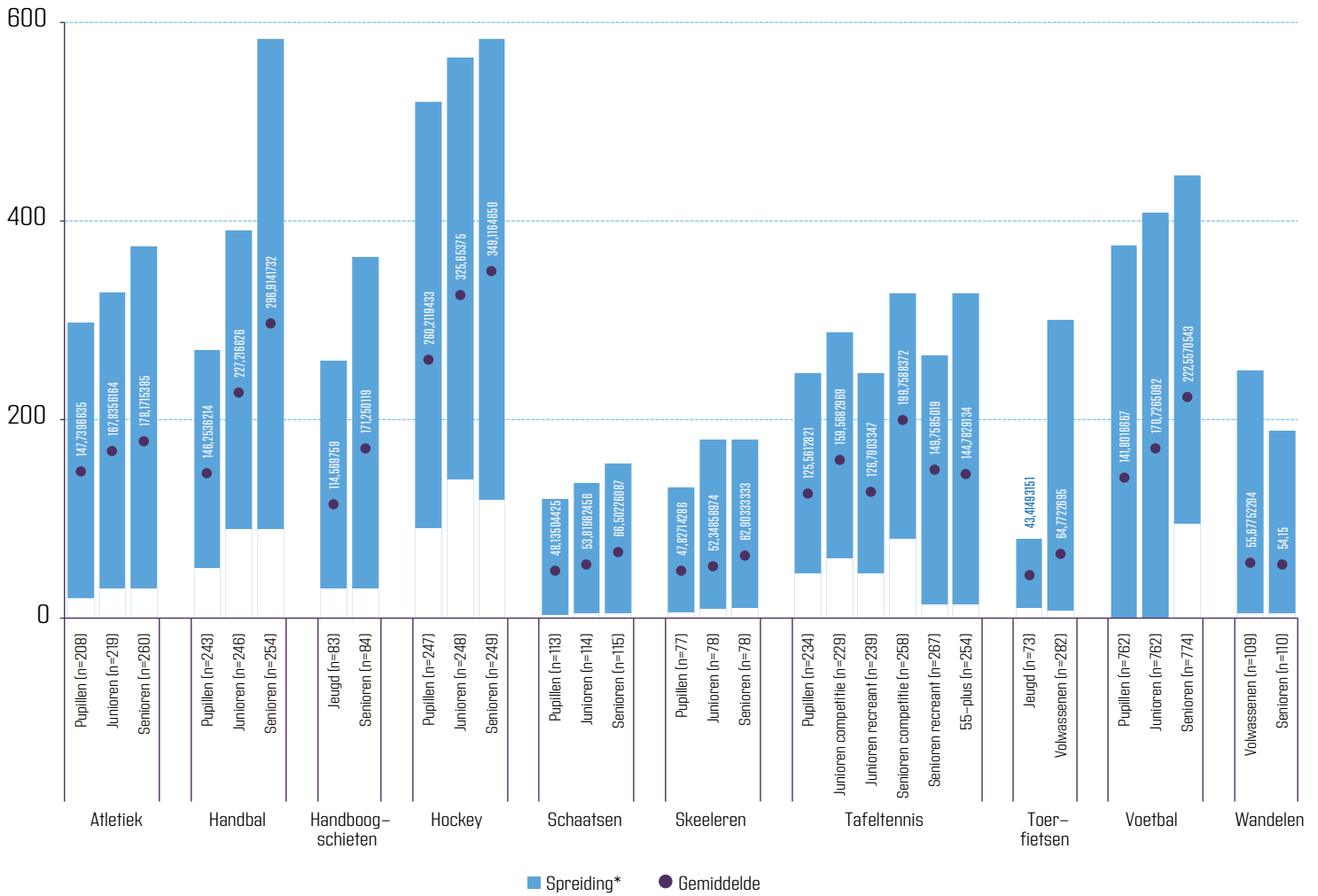
Ook aan de uitgavenkant steekt één kostenpost erbovenuit: ongeveer de helft van de uitgaven van sportverenigingen zijn huisvestingslasten. Voor binnensportverenigingen vormen de huisvestingslasten 53 procent van de uitgaven, voor buitensportverenigingen 48 procent. Hieronder vallen de huur van spor-

taccommodaties, energielasten, onderhoudslasten en overige huisvestingslasten.

Sportverenigingen huren sportaccommodaties vaak van de gemeente of van exploitanten die de sportaccommodaties namens de gemeente verhuren. Gemeenten hebben dus veel invloed op de grootste uitgavenpost van sportverenigingen. Hoewel gemeenten vaak een gereduceerd tarief hanteren voor verenigingen, stijgen deze huurtarieven in veel gevallen jaarlijks.

Uit onze huurtarievenmonitor (Van Eldert, Hollander & Hertogs, 2025) blijkt dat gemeenten vaak de huurtarieven indexeren op basis van de inflatie. Tussen 2023 en 2024 stegen voor verenigingen de huurtarieven voor

Figuur 1: Spreiding* rondom de gemiddelde contributie voor pupillen, junioren en senioren van sportverenigingen in 2024/2025, naar sporttak (in euro's)

BRON: MULIER INSTITUUT/HAN/FONTYS, DATABESTAND CONTRIBUTIEMONITOR 2024/2025. HET VERSCHIL TUSSEN DE MINIMALE EN MAXIMALE CONTRIBUTIE.

Tabel 1: Ontwikkeling gemiddelde contributie voor pupillen, junioren en senioren van sportverenigingen tussen 2022/2023 en 2024/2025, nominale en reële ontwikkeling*, naar sporttak (in procenten)

	PUPILLEN (T/M 12 JAAR)			JUNIOREN (12 T/M 18 JAAR)			SENIOREN (18+ JAAR)		
	n	Nominaal	Reëel	n	Nominaal	Reëel	n	Nominaal	Reëel
Atletiek	198	13,0	5,4	212	11,3	3,8	259	10,5	3,1
Golf	148	9,3	2,0	149	8,3	1,0	164	6,7	-0,5
Handbal	243	9,7	2,4	246	10,8	3,3	254	9,5	2,1
Handboogschieten				83	8,3	1,0	84	8,0	0,7
Hockey	247	9,6	2,2	248	9,6	2,2	249	7,9	0,6
Schaatsen	113	10,3	2,8	114	9,1	1,8	115	9,3	1,9
Skeelers	77	13,9	6,2	78	12,8	5,2	78	7,7	0,4
Tafeltennis	234	11,6	4,1	239	8,4	1,1	258	9,5	2,1
Toerfietsen				73	0,4	-6,4	282	3,3	-3,7
Voetbal	762	6,1	-1,1	762	5,7	-1,4	774	5,0	-2,1
Wandelen							109	5,6	-1,5

BRON: MULIER INSTITUUT/HAN/FONTYS, DATABESTAND CONTRIBUTIEMONITOR 2024/2025. DE NOMINALE EN REËLE ONTWIKKELING IS RESPECTIEVELIJK DE ONTWIKKELING ZONDER EN MET VERREKENING VAN DE INFLATIE.

FOTO: SHUTTERSTOCK

binnensportaccommodaties gemiddeld met 3,2 tot 4,4 procent. De commerciële tarieven stegen harder (3,7% tot 4,8%).

Hoe de huurtarieven voor gemeentelijke binnensportaccommodaties zich in de toekomst ontwikkelen, is onzeker. Gemeenten voorzien door bezuinigingen een ravijnjaar. Potentieel kan dat leiden tot een verdere stijging van de huurtarieven en doorwerken op de financiën van sportverenigingen.

FINANCIËN SPORTVERENIGINGEN ONDER DRUK

Sportverenigingen kregen de afgelopen jaren veel te verduren. Tijdens de coronacrisis stond het ledenbestand onder druk, en door de energiecrisis en de hoge inflatie in recente jaren stegen de kosten. Deze ontwikkelingen

werken sterk door op de financiën van sportverenigingen.

Bij stijgende kosten is het verhogen van de contributies een overweging. In de vorige peilingen van de Contributiemonitor leken sportverenigingen terughoudend met verhoging van de contributies. Mogelijk omdat ze de toegankelijkheid van sport voor leden met minder financiële armslag niet willen inperken. Maar als de kosten blijven stijgen, moeten ze toch actie ondernemen. Het is de vraag in hoeverre leden contributieverhogingen kunnen opvangen, want een derde van de consumenten vindt de kosten voor sport nu al bezwaarlijk.

Er zijn naast het verhogen van de contributie ook andere mogelijkheden om de financiën

van de sportvereniging gezond te houden. De verenigingen met een eigen kantine kunnen de kantineprijzen verhogen. Daarnaast kunnen ze zelf meer actie ondernemen om de inkomsten te verhogen. Bijvoorbeeld door sponsors te werven of via financiële acties als loterijen of een 'Club van...'. Maar daar zijn dan weer betrokken vrijwilligers voor nodig, waar niet elke vereniging in groten getale over beschikt.

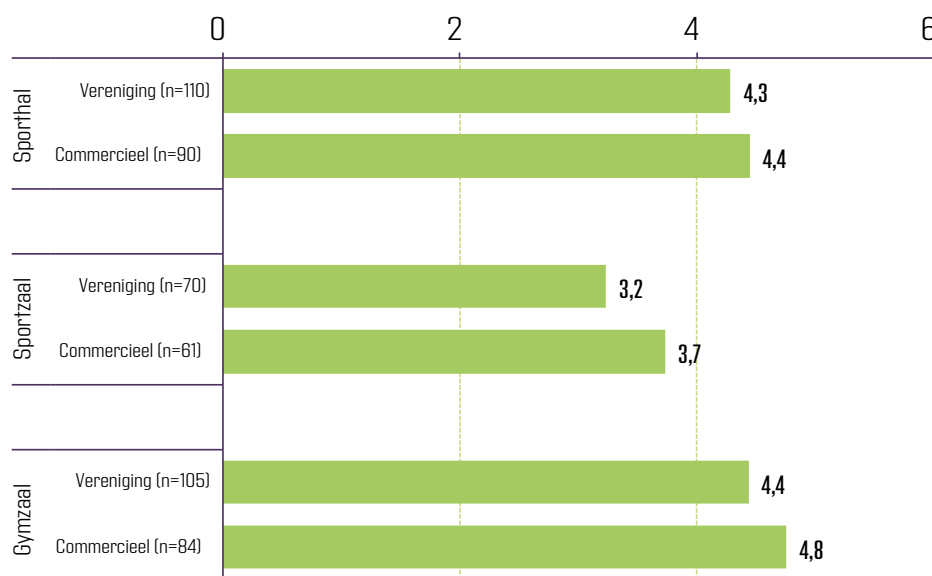
Als de inkomsten niet stijgen, zullen er kostenbesparingen nodig zijn. Mogelijke gevolgen hiervan zijn achterstallig onderhoud aan en beperkte (duurzaamheids)investeringen voor de accommodatie. En dat kan uiteindelijk juist weer voor hogere kosten zorgen.

De financiële ontwikkelingen in de sportsector kunnen dus grote gevolgen hebben voor de financiën van sportverenigingen en de betaalbaarheid van de sport. Het Mulier Instituut blijft deze ontwikkelingen daarom volgen, zodat gemeenten en het Rijk hierop kunnen inspelen. Want de kosten mogen geen drempel voor mensen gaan vormen om te sporten.

MEER LEZEN?

Lees meer over de ontwikkeling van de contributies van Nederlandse sportverenigingen in de 'Contributiemonitor 2024/2025'. Deze is te vinden op de website van het Mulier Instituut. Hier staan ook andere rapportages over financiële onderwerpen in de sport, zoals de 'Huurtarievenmonitor binnensport 2024' en 'Financiële weerbaarheid sportverenigingen'.

Figuur 2: Procentuele ontwikkeling gemiddeld uurtarief voor de huur van een gemeentelijke sporthal, sportzaal of gymzaal in 2024 t.o.v. 2023, per type tarief (van gemeenten die in beide metingen zijn meegenomen, peilmoment 1 september)

BRON: MULIER INSTITUUT, DATABESTAND HUURTARIEVEN GEMEENTELIJKE BINNENSPOORTACCOMMODATIES, 2023 EN 2024.